

17.05.2022

Pelastuskomentaja

---

42 §

Pelastuslaitoksen lausunto kaupunginhallitukselle sisäministeriön lausuntopyynnöstä hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

HEL 2022-005122 T 03 00 00

VN/14247/2021-SM-1

Päätös

Pelastuskomentaja päätti antaa seuraavan lausunnon:

Asuntojen palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovastuu

Pelastuslaitos pitää ehdotettua muutosta kannatettavana mutta katsoo, että erityistä huomiota tulee kiinnittää palovaroitinten hankinta- ja kunnossapitovastuun kattavaan määrittelyyn lain perusteluissa. Asunto-osakeyhtiölakia ei sovelleta kaikkiin asuinrakennuksiin, joten on tärkeää varmistaa, että hankinta- ja kunnossapitovastuu on selkeä kaikissa tapauksissa rakennuksen yhtiö- tai omistusmuodosta huolimatta.

Tiedonsaantioikeus

Pelastuslaitoksen näkökulmasta luonnoksessa esitetty nykytila ja sen arviointi on kattava ja siinä on kuvattu hyvin sekä nykytila että siitä aiheutuva ongelma. Luonnoksen tekstistä poiketen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksella on laitteistojen tietoja kerättyä omiin rekistereihinsä esimerkiksi laskutusta varten sekä kohde- ja yhteyshenkilötietoja ja tarkastustodistuksia tallennettuna Merlot-järjestelmään.

Ehdotetut muutokset ovat tärkeitä ja parantavat pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiä merkittävästi. Tiedonsaantioikeus voi parhaimmillaan vapauttaa pelastuslaitoksen resursseja muuhun paloilmoittimien valvontaan epäselvien laskutus- tai yhteystietojen selvittelyyn käytetyn työajan vähentyessä. Parhaimmillaan tiedonsaantioikeus saattaisi mahdollistaa oman tiedonkeruun lopettamisen joltain osin, mikäli tiedot olisivat saatavissa helposti esimerkiksi hätäkeskuslaitoksen ILMO-järjestelmästä omatoimisesti. Muutos mahdollistaisi myös nykytilasta poiketen sen, että valvonnan ja neuvonnan yhteydessä olisi mahdollista varmistua tietojen ajantasaisuudesta sekä hätäkeskuslaitoksessa että pelastuslaitoksella.

Reagointi valvonnassa havaittuihin puutteisiin

Ehdotetun muutoksen suunta on oikea, mutta sen vaikutukset käytännön toimintaan ovat hyvin vähäiset tai olemattomat. Nykyisin palotar-

17.05.2022

Pelastuskomentaja

---

kastajan havaitessa heti korjattavan puutteen, korjataan puute ja havainto kirjataan palotarkastuspöytäkirjaan. Ehdotettu muutos siis käytännössä päivittää lainsäädännön vastaamaan nykyistä toimintatapaa, mutta muutos ei kehitä toiminnan nykytilaa.

Lainsäädännössä tulisi kiinnittää huomiota kanssa onnettomuuksien ehkäisyn monimuotoisuuteen ja tunnistaa lainsäädännöllisesti selkeämmin muitakin keinoja kuin pelkkä palotarkastus. Nyt lausuntopyynnössä puhutaan valvontakäynnistä, vaikka valvontaa tehdään myös etäyhteyden välityksellä ja asiakirjojen perusteella. Pöytäkirjaa pitäisi edellyttää myös muista valvontatoimenpiteistä kuin valvontakäynnistä. Lisäksi lainsäädännössä tulisi mahdollistaa perustellusti valvonnan päättäminen, jotta matalariskisten paloturvallisuuspuutteiden korjausmääräyksiä ei jouduttaisi viemään läpi pitkän jälkivalvontaprosessin.

Valvontarekisteri

Pelastuslaitos pitää esitettyä muutosta kannatettavana.

Tarkastus rakennushankkeen aikana

Ehdotettu uusi pykälä on pelastuslaitoksen näkökulmasta hyvä ja kannatettava. Pykälä selkeyttäisi merkittävästi nykytilannetta voimassa olevan lain ja olemassa olevien vakiintuneiden käytänteiden ja toimintamallien välillä. Rakentamisen aikana tehtävät tarkastukset ovat pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan erittäin tarpeellisia. Tarve korostuu erityisesti suurissa rakennushankkeissa ja kohteissa, joissa rakennuksen henkilöturvallisuus ja pelastustoiminnan edellytykset perustuvat pitkälti paloturvallisuustekniikkaan. Onnettomuuden aikana pelastusviranomaisen käytettäväksi suunnitellun paloturvallisuustekniikan toimivuuden, käytettävyyden ja siihen tarvittavien ohjeiden sekä muiden välttämättömien tietojen varmistaminen ennen rakennuksen käyttöönottoa on käytännössä edellytys sille, että rakennukselle suunniteltu turvallisuustaso voisi toteutua.

Suuri osa edellä mainituista asioista edellyttää sellaista pelastustoiminnan ja pelastustoiminnan johtamisen asiantuntemusta, jota rakennusvalvontaviranomaiselta ei kohtuudella voida edellyttää. Rakentamisen aikana suoritettavan tarkastuksen avulla voidaan osaltaan varmistua siitä, että kohteen turvallisuus on lain edellyttämällä tasolla heti rakennuksen valmistuttua. Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan rakentamisen aikainen valvonta ja rakentamisen aikainen yhteistyö rakennusvalvontaviranomaisen sekä rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa parantaa merkittävästi myös pelastuslaitoksen mahdollisuutta seurata ja osaltaan vaikuttaa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Tästä esimerkkinä voidaan mainita pelastustoiminnan operatiivisen henkilös-

17.05.2022

Pelastuskomentaja

---

tön kohdetutustumisten riskiperusteinen kohdentaminen jo rakennuksen valmistumisen yhteyteen.

Jatkossa lainsäädännössä tulisi kiinnittää huomiota pelastusviranomaisen mahdollisuuteen vaikuttaa nykyistä tehokkaammin rakennushankkeiden työmaa-aikaisten turvallisuusjärjestelyjen toteutukseen silloin, kun rakennushanke on työmaan henkilöstön turvallisuuden ja pelastustoiminnan näkökulmasta erityisen haasteellinen. Esimerkiksi erityisen korkeiden, laajojen ja maanalaisten rakennushankkeiden osalta.

Tilannekuvan ylläpitäminen ja jakaminen

Ehdotettu lisäys 32 § 6) kohtaan on hyvä ja kannatettava ja sellaisenaan liittyy tilannekuvan ylläpitämisen osaksi pelastustoiminnan sisältöä. Positiivisesta kehityksestä huolimatta on todettava, että tilannekuvan ylläpitämiseen ja jakamiseen liittyvät vastuut ja tehtävät sisältyvät pelastustoimintaan, mutta esimerkiksi alueellisten ja valtakunnallisen tilannekuvan jatkuva ylläpitäminen ja jakaminen tapahtuu merkittävilta osin pelastustoiminnan tehtävistä riippumatta. Tästä johtuen pelastustoimen tilannekuvan muodostamisesta ja välittämisestä tulisi säätää omassa pykälässä.

X1 § Pelastustoimen tilannekuvan muodostaminen ja välittäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee, pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätötelemiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi:

- 1) koota ja analysoida tietoa sellaisista häiriöistä ja niiden uhkista, jotka vaarantavat pelastustoimen henkilöstön ja muun väestön turvallisuuden, yhteiskunnan tärkeät toiminnot sekä pelastustoimen palveluiden tuottamisen;
- 2) muodostaa ja ylläpitää pelastustoimen valmiutta ja suorituskykyä kuvaavaa tilannekuvaa, joka sisältää tiedot vallitsevista olosuhteista, palvelujärjestelmän toiminnasta ja kuormituksesta, henkilöstö- ja materiaalliresursseista sekä tietojärjestelmien ja tukipalveluiden toiminnasta;
- 3) jakaa 1–2 kohdissa tarkoitettua tilannekuvatiedon salassapitosäätöjen estämättä muille pelastustoimen viranomaisille tilanteessa, jossa viranomaiskatsoo tiedolla olevan merkitystä vastaanottajan tilannekuvan luomiseksi ja tehtäviensä hoitamiseksi.

Pelastustoimen tilannekuvan rakenteesta, tilannetietojen toimittamisesta ja käytettävistä tietojärjestelmistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

17.05.2022

Pelastuskomentaja

Pelastuslaitos pyytää myös huomioimaan sen, että pelastustoiminnan aikainen tilannekuvan ylläpitäminen on ollut osana pelastuslaitosten tehtäviä aiemminkin. Esityksessä kuitenkin tulee lisätehtäviä, jotka liittyvät tilannekuvan ylläpitämiseen ja jakamiseen laajuudessa, jota ei aiemmin ole edellytetty. Näin ollen on selvää, että tilannekuvatoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen lisääisivät Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden kustannuksia ja edellyttäisivät lisäresursseja. Lisäksi valtakunnallisen ja alueellisen tilannekuvatoiminnan toteuttaminen edellyttää toimitilaan-, kalusteisiin- tai laitteisiin liittyviä hankintoja sisäministeriön lisäksi myös muualla.

Pelastustoiminnan johtaminen

Sisäministeriön roolia valtakunnallisessa pelastustoiminnan johtamisessa ollaan lakimuutoksessa kasvattamassa. Muutos edellyttää lisäresursseja sisäministeriölle, mutta perusteluissa jätetään huomioimatta kokonaan muutoksesta aiheutuvat lisäresurssitarpeet ja siitä aiheutuvat kustannukset Helsingin kaupungille ja hyvinvointialueille.

Pelastuslain 34§:n 4 momenttiin ehdotetaan täsmennystä sisäministeriön pelastusviranomaisen tehtäviin pelastustoiminnan johtamisessa. Sisäministeriön pelastusviranomaisen voi ottaa tilanteen johtaakseen, jos se on välttämätöntä tarvittavien valtakunnallisten järjestelyiden, onnettomuuden laadun tai laajuuden takia. Täsmennyksessä sisäministeriön pelastusviranomaiselle annetaan kohtuuttoman suuret valtuudet puuttua Helsingin kaupungin tai hyvinvointialueiden pelastustoiminnan muodostelmien tehtäviin antamalla muun muassa käskyjä pelastustoitintaan liittyen tai määrätä pelastustoiminnan johtajasta. Ottaen huomioon sisäministeriön pelastusviranomaisen tehtävät ja vastuut pelastustoimessa sekä kokemus pelastustoiminnan johtamisesta, ei ole perusteltua, että hallinnolliset viranhaltijat puuttuvat operatiivisen pelastustoiminnan johtamiseen. Pelastustoiminnan johtamisessa tulee ottaa huomioon pelastusviranomaisen koulutus, kokemus pelastustoiminnan johtamisesta sekä laaja-alainen pelastustoiminnan käytännön osaaminen ja kyvykkyys. Sisäministeriön pelastusviranomaiselle voidaan kuitenkin osoittaa vastuita tilannekuvan ylläpitämisestä, kansallisten resurssien koordinoimisesta ja yhteensovittamisesta ilman pelastustoiminnan yleisjohtajan vastuuta ja ilman mahdollisuutta puuttua konkreettiseen pelastustoiminnan johtamiseen, joka tulee jättää vastuussa olevan alueen pelastusviranomaisten hoidettavaksi.

Lisätiedot

Vesa Halonen, pelastusjohtaja, puhelin: 310 30100
vesa.halonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 112
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite
Agricolankatu 15
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/www/pela/fi>

Puhelin
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
Alv.nro

17.05.2022

Pelastuskomentaja

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Kaupunginkanslia

17.05.2022

Pelastuskomentaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 42 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

17.05.2022

Pelastuskomentaja

Jani Pitkänen
pelastuskomentaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 17.05.2022.